

απόψεις

Όσο πιο αυστηρή η κύρωση, τόσο μεγαλύτερος ο κίνδυνος για τα δημόσια έσοδα

Όπως είναι ήδη γνωστό, σε Διάσκεψη της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας μόλις κρίθηκε το ζήτημα της συνταγματικότητας του ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων.

Κατά τις διαρροές στα Μ.Μ.Ε., το τέλος και η διαδικασία θέσπισής του κρίθηκε ως συνταγματικά ανεκτή, ιδίως λόγω του προσωρινού του χαρακτήρα. Αντίθετα κρίθηκε ως μη συνταγματικά ανεκτή η δυνατότητα του παρόχου ηλεκτρικού ρεύματος να διακόπτει την παροχή αυτού, ως διοικητική κύρωση για τη μη καταβολή του εν λόγω τέλους.

Το αιτιολογικό της απόφασης, το οποίο εικάζουμε ότι θα απαντά στα ουσιώδη συνταγματικά φορολογικά ζητήματα που είχαν τεθεί με τα οικεία δικόγραφα¹, θα δημοσιευθεί στο Δ.Φ.Ν., μόλις η σχετική απόφαση καθαρογραφεί και θεωρηθεί.

Σήμερα, έχει ενδιαφέρον να επισημάνουμε τις συνθήκες που, μετά τις ανωτέρω διαρροές, διαμορφώνονται αναφορικά με την είσπραξη του υπό κρίση τέλους.

Κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου που θέσπισε το τέλος, η επιβολή και είσπραξη του συνιστούσε κατ' ουσία όρο επιβίωσης του Ελληνικού Κράτους.

Κατά δε τις προφορικές δηλώσεις της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου Οικονομικών, η αιφνιδιαστική επιβολή του και η θέσπιση της αυστηρής κύρωσης της διακοπής ηλεκτροδότησης σε περίπτωση μη είσπραξης του οφείλονταν στην τότε επιτακτική ανάγκη για κάλυψη δημοσίων εσόδων, η είσπραξη των οποίων δεν είχε καταστεί δυνατή λόγω ύφεσης και αστοχίας του θεσμοθετημένου φορολογικού μηχανισμού.

Όμως, όπως πολλές φορές έχουμε από την στήλη αυτή επισημάνει, η επιβολή φορολογικών μέτρων υπό συνθήκες και όρους που παραβιάζουν τις στοιχειώδεις αρχές του κράτους δικαίου και κυρίως την προσωπική ελευθερία και τα όρια της ανθρώπινης αξίας τελικώς δεν αποφέρουν ουσιαστικά αποτελέσματα. Η επιβολή βα-

¹ Βλ. Δ.Φ.Ν 2011, σελ. 1604.

ρών ή κυρώσεων κατά παράβαση των βασικών ατομικών δικαιωμάτων, όπως αυτά υψώνονται ως ύστατη ασπίδα προστασίας κατά της ενεργοποίησης κυρωτικών μηχανισμών δεν είναι δυνατόν να μην λαμβάνονται υπόψη από τον κοινό νομοθέτη. Ιδίως διότι, η οξεία παραβίαση του συνταγματικού και κατά συνέπεια δικαιοκρατικού κράτους θα ελεγχθεί τελικώς από την δικαστική εξουσία, με αποτέλεσμα την εκ των υστέρων δυσμενή για το Δημόσιο ανατροπή των αποτελεσμάτων του νόμου.

Ευτυχώς, από την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας φαίνεται να επιβεβαιώνεται ότι η ανατροπή αυτή εξακολουθεί να λαμβάνει χώρα από την εγγυήτρια των ατομικών δικαιωμάτων δικαστική εξουσία. Και τούτο ακόμη και υπό τις σημερινές συνθήκες κατά τις οποίες φαίνεται να επιχειρείται η θέσπιση ενός ιδιάζοντος «δικαίου ανάγκης» ικανού να δικαιολογήσει ακραίες ρυθμίσεις, δίκαιο το οποίο όμως ούτε φαίνεται να θεσπίζεται αλλά ούτε και φαίνεται να μπορεί να βρει ευχερώς έρεισμα στο ισχύον Σύνταγμα.

Πέραν, λοιπόν, από την τρώση του κράτους δικαίου, η οποία κατά τα τελευταία χρόνια συχνά επιχειρείται και επιχειρήθηκε και με τις διατάξεις του Ν.4021/2011 για το τέλος ηλεκτροδοτούμενων επιφανειών, το πρακτικό ζήτημα που καλείται να αντιμετωπίσει σήμερα η Δημόσια Διοίκηση είναι ο τρόπος που θα εισπράξει αποτελεσματικά το υπό κρίση τέλος. Πώς το Δημόσιο θα πείσει όσους συμμορφώθηκαν στην καταβολή του υπό τη δαμόκλειο σπάθη της διακοπής ηλεκτροδότησής τους, ότι αντιμετωπίζει τους πολίτες του κατά τρόπο ισόνομο, όταν τελικά όσοι δεν το κατέβαλαν δεν θα αντιμετωπίσουν την κύρωση της διακοπής της ηλεκτροδότησής τους, λόγω αντισυνταγματικότητάς της. Φοβούμαστε ότι ουδείς πολίτης θα πεισθεί πώς στην χώρα αυτή οι νόμοι και οι κυρώσεις τους τελικώς εφαρμόζονται, ιδίως διότι οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι δυσανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού και βλάπτουν ουσιαστικά τον πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης. Κατά συνέπεια, η εισπραξιμότητα κάθε μελλούμενου δημόσιου βάρους, τακτικού ή έκτακτου χαρακτήρα, έχει ήδη μειωθεί περαιτέρω, με αποτέλεσμα η οικονομική επιβίωση του κράτους να έχει καταστεί ακόμη δυσχερέστερη.

Επαναλαμβάνουμε και δεν θα κουραστούμε να επαναλαμβάνουμε, ότι η αποτελεσματική και χρονικά εκτεταμένη συμμόρφωση στις φορολογικές υποχρεώσεις δεν εξασφαλίζεται με μέτρα που κινούνται στα όρια και πολλές φορές πέρα από αυτά της συνταγματικής νομιμότητας. Η δε λήψη τέτοιου είδους μέτρων ακόμη και αν ήταν δυνατόν τυπικά να νομιμοποιηθεί με την επίκληση ενός ιδιότυπου δικαίου ανάγκης, πάντως δεν θα οδηγούσε σε αποτελεσματική εισπραξη δημοσίων εσόδων, ούτε βραχυπρόθεσμα και κυρίως ούτε μακροπρόθεσμα. Αντίθετα, η λήψη τέτοιου τύπου πρόσκαιρων και αιφνιδιαστικού χαρακτήρα μέτρων δημιουργεί τελικά όχι μόνο μακροχρόνια, αλλά και άμεσα ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα στη βεβαίωση και εισπραξη των φόρων.

Ασπασία Μάλλiou